

PALUU TULEVAISUUTEEN

There is no translation available, please select a different language. Julkaistu 13.9.2008 Vladimir Putinin lausetta vuodelta 2005, jossa hän määrittelee Neuvostoliiton hajoamisen 1900-luvun suurimmaksi geopolittiseksi katastrofiksi, on siteerattu ahkerasti Georgian tapahtumien yhteydessä. Putin on sen jälkeen laushtanut, että Venäjän laivaston on oman toimensa ohella myös turvattava valtakunnan taloudelliset intressit Itämerellä. Venäjällä on viime aikoina usealla suulla varoitettu Natoa laajenemasta itään päin. Kannattaa historian valossa pohtia, mitä nämä kolme kannanottoa saattavat merkitä Suomelle tulevaisuudessa. Vuonna 1939 suomalaiset kutsuttiin Moskovaan neuvottelemaan vapaaehtoisista alueluovutuksista, joiden avulla Neuvostoliitto järjestäisi Leningradin turvallisuuden paremmaksi. Hankoniemi oli vaatimuslistan kärjessä. Suomi ei silloin suostunut, mutta kahden sodan jälkeen meille saneltiin yya-sopimus ja puna-armeija teki kymmeneksi vuodeksi pesän Porkkalaan. Hankoniemi oli venäläisillä välirauhan ajan 1940 – 41. Suomi pelkäsi henki kurkussa, että yya-sopimus joskus astuu voimaan ja sanoi sopimuksen irti, kun Neuvostoliitto oli sortunut. Yksipuolisesti katsoimme myös Pariisin rauhansopimuksen rauenneeksi vuonna 1992. Euroopan unionin jäsenyyteen pääsimme tiukan kansanäänestyksen jälkeen vuonna 1995. Kaikkiin ytimiin emme kuitenkaan pyrkineet, sillä ”perinteisellä puolueettomuuspolitiikalla”, jota nyttemmin myös ”liittoutumattomuudeksi” kutsutaan, on maassa kansalaisten vankka kannatus. Meillä oli kuitenkin aito tilaus ja mahdollisuus vuosina, jolloin Venäjällä vallitsi lyhyt demokratian ja sananvapauden aika. Jos Suomi olisi silloin uskaltanut liittyä Natoon, Boris Jeltsin olisi horjunut kukkien kanssa meitä onnittelemaan ja asiasta ei enää puhuttaisi. Saattaa olla, että Suomi löytää 1990-luvun laiminlyönnit vielä edestään ja joutuu uudelleen ”erityistapaukseksi” maailmanpolitiikan näyttämöllä. Entä jos tämän päivän Venäjä haluaa solmia Suomen kanssa yya-sopimuksen? Liittoutumattoman Suomen olisi vaikea keksiä selityksiä, miksi käytännössä noudattamaamme linjaa ei voisi ystävällisielisen naapurimaan kanssa valtiosopimuksella vahvistaa. Kenraali Gustav Hägglund mainitsi 70-vuotishaastattelussaan oivaltavasti, että tämän päivän Venäjä ei antaisi Porkkalaa takaisin Suomelle. Mutta entä jos Venäjä erä ilmoittaa, että se ei tunne oloaan turvalliseksi Itämerellä, josta energian on päästävä esteettä Eurooppaan ja sotalaivojen turvallisesti Kaliningradiin? Siksi se haluaa vuokrata puolueettomalta naapuriltaan tukikohdan tai pari liittoutuneen Viron vastarannalta. Mitä vastaamme? Luovutamme Porkkalan vai Hankoniemen vai molemmat? Rettelöä naapureiden emme tietenkään halua, sillä syksyn 1939 neuvottelujen epäonnistuminen ja sen seuraukset ovat vielä kansakunnan kollektiivisessa muistissa. Nykyinen valtiojohto, veteraanit ja suuret ikäluokat tottavat nopeasti entisenlaiseen ”epäsymmetriseen” ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Sen sijaan nuoret saattavat eräänä päivänä olla sitä mieltä, et arkailu silloin kun mahdollisuuksien ikkuna oli levällään, oli Suomelle geopolittinen katastrofi.